

Конвенція про корупцію у контексті цивільного права

(Переклад з англійської мови Є.М. Вишневського)

Страсбург, 4 листопада 1999 року

European Treaty Series/ # 174

Преамбула

Держави-члени Ради Європи, інші держави та Європейське співтовариство, які підписали цю конвенцію,

враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами,

усвідомлюючи важливість зміцнення міжнародного співробітництва у галузі боротьби із корупцією,

наголошуючи, що корупція є однією із найнебезпечніших загроз правопорядку, демократії, правам людини, чесності та соціальній справедливості і що вона перешкоджає економічному розвитку та загрожує належному і справедливому функціонуванню країн із ринковою економікою,

визнаючи, що корупція має негативні фінансові наслідки для громадян, компаній і держав, а також для міжнародних установ,

переконані, що цивільне право обов'язково має сприяти боротьбі із корупцією шляхом надання особам, яким заподіяно шкоду, можливості отримати справедливу компенсацію,

посилаючись на висновки та резолюції Дев'ятнадцятої (Мальта, 1994 рік), Двадцять Першої (Чеська Республіка, 1997 рік) і Двадцять Другої (Молдова, 1999 рік) конференцій міністрів юстиції європейських країн,

беручи до уваги Програму дій проти корупції, ухвалену Комітетом міністрів у листопаді 1996 року,

беручи також до уваги обґрунтування можливості розробки конвенції про цивільно-правові засоби отримання компенсації за шкоду, заподіяну внаслідок корупційних дій, яке було затверджене Комітетом міністрів у лютому 1997 року,

зважаючи на резолюцію (97) 24, яка стосується 20 керівних принципів боротьби із корупцією та яку Комітет міністрів ухвалив у листопаді 1997 року на своєму 101-му засіданні, на резолюцію (98) 7, яка дозволяє укладення часткової та розширеної угоди про створення "Групи держав проти корупції (ГРЕКО)" та яку Комітет міністрів ухвалив у травні 1998 року на своєму 102-му засіданні, а також на резолюцію (99) 5, якою створюється ГРЕКО та яку було ухвалено 1 травня 1999 року,

посилаючись на Заключну декларацію та План дій, ухвалені главами держав і урядів держав-членів Ради Європи на їхньому Другому засіданні у Страсбурзі у жовтні 1997 року,

погодилися про таке:

Глава I. Заходи, яких необхідно вжити на національному рівні

Стаття 1. Мета

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві ефективні засоби правового захисту осіб, яким заподіяно шкоду внаслідок корупційних дій, з метою надання таким особам можливості захищати свої права та інтереси, включаючи можливість отримання компенсації за заподіяну шкоду.

Стаття 2. Визначення корупції

Для цілей цієї Конвенції “корупція” означає прямі чи опосередковані вимагательство, пропонування, дачу або одержання хабара чи будь-якої іншої неправомірної вигоди або можливості її отримання, які порушують належне виконання будь-якого обов’язку особою, що отримує хабара, неправомірну вигоду чи можливість мати таку вигоду, або поведінку такої особи.

Стаття 3. Компенсація за заподіяну шкоду

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві для осіб, яким заподіяно шкоду внаслідок корупційних дій, право на порушення судової справи з метою отримання повної компенсації за заподіяну шкоду.

2. Така компенсація може охоплювати матеріальні збитки, втрачену вигоду та немайнову шкоду.

Стаття 4. Відповідальність

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві такі умови компенсації заподіяної шкоди:

- i) вчинення відповідачем особисто або з його дозволу корупційної дії чи невжиття ним розумних заходів для запобігання вчиненню корупційної дії;
- ii) заподіяння шкоди позивачу; та
- iii) наявність причинного зв’язку між корупційною дією та заподіяною шкодою.

2. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві групову відповідальність для випадків, коли у заподіянні шкоди внаслідок однієї і тієї самої корупційної дії є винними декілька відповідачів.

Стаття 5. Відповідальність держави

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві для осіб, яким державні посадові особи під час виконання своїх службових обов’язків заподіяли шкоду корупційними діями, належні процедури отримання компенсації від держави чи, у випадку недержавних установ, від керівних органів таких установ.

Стаття 6. Контрибутивна вина

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві зменшення чи відмову у компенсації з урахуванням усіх обставин, якщо позивач через його власну помилку сприяв завданню шкоди чи її посиленню.

Стаття 7. Позовна давність

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві, що позовна давність для компенсації заподіяної шкоди становить не менше трьох років від дня, коли особа, якій було заподіяно шкоду, дізналася чи обгрунтовано могла знати про заподіяння шкоди або про здійснення корупційної дії та про особистість винної особи. Проте суд не розглядає такий позов після закінчення позовного строку тривалістю не менше десяти років від дня здійснення корупційної дії.

2. Закони Сторін, які регулюють переривання та зупинення перебігу давності, застосовуються, у разі необхідності, до строків позовної давності, передбачених у пункті 1.

Стаття 8. Дійсність угод

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві, що угоди чи їхні положення, які передбачають корупцію, вважається такими, що не мають сили.

2. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві, що всі сторони будь-якої угоди, чия домовленість була порушена тією чи іншою корупційною дією, мають право звертатися до суду із проханням про визнання такої угоди недійсною без порушення їхнього права вимагати компенсації заподіяної шкоди.

Стаття 9. Захист працівників

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві належний захист проти будь-якої необгрунтованої санкції щодо працівників, які мають достатні підстави підозрювати корупцію та які добросовісно доповідають про свої підозри відповідальним особам або компетентним органам.

Стаття 10. Рахунки та аудит

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві будь-які заходи, що необхідні для чіткого складання суб'єктами економічної діяльності річних звітів і отримання дійсної та вірогідної інформації про фінансовий стан суб'єкта економічної діяльності.

2. З метою запобігання корупційним діям кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві необхідність підтвердження аудиторами, що річні звіти

містять дійсну та вірогідну інформацію про фінансовий стан суб'єкта економічної діяльності.

Стаття 11. Збирання доказів

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві ефективні процедури збирання доказів під час цивільного провадження у справі про корупцію.

Стаття 12. Тимчасові заходи

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві такі судові розпорядження, які необхідні для збереження прав і інтересів сторін під час цивільного провадження у справі про корупцію.

Глава II. Міжнародне співробітництво та контроль за виконанням

Стаття 13. Міжнародне співробітництво

Сторони здійснюють ефективне співробітництво у питаннях, які стосуються цивільного провадження у справах про корупцію, і особливо вручення документів, збирання доказів в інших країнах, юрисдикції, визнання та виконання рішень судових органів іноземних країн і судових витрат, згідно із положеннями відповідних міжнародних документів про міжнародне співробітництво у цивільних і комерційних справах, Сторонами яких вони є, а також відповідно до їхнього внутрішнього законодавства.

Стаття 14. Контроль за виконанням

Контроль за виконанням цієї Конвенції Сторонами здійснює Група держав проти корупції (ГРЕКО).

Глава III. Прикінцеві положення

Стаття 15. Підписання та набрання чинності

1. Цю Конвенцію відкрито для підписання державами-членами Ради Європи, державами, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці Конвенції, та Європейським співтовариством.

2. Вона підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

3. Ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати, на яку чотирнадцять держав, які її підписали, висловили свою згоду на обов'язковість для них Конвенції відповідно до положень пункту 2. Будь-яка держава, що підписала Конвенцію і що не є членом Групи держав проти корупції

(ГРЕКО) на час ратифікації, прийняття чи затвердження, автоматично стає членом Групи у день набрання цією Конвенцією чинності.

4. Стосовно будь-якої держави, що підписала Конвенцію та що висловлюватиме свою згоду на обов'язковість для неї Конвенції після набрання нею чинності, ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати висловлення нею своєї згоди про обов'язковість для неї Конвенції відповідно до положень пункту 2. Будь-яка держава, що підписала Конвенцію і що не є членом Групи держав проти корупції (ГРЕКО) на час ратифікації, прийняття чи затвердження, автоматично стає членом Групи у день набрання цією Конвенцією чинності стосовно такої держави.

5. Будь-які конкретні умови участі Європейського співтовариства у Групі держав проти корупції (ГРЕКО) визначаються у разі необхідності за спільною згодою із Європейським співтовариством.

Стаття 16. Приєднання до Конвенції

1. Після набрання цією Конвенцією чинності Комітет міністрів Ради Європи після консультацій із учасниками Конвенції може запропонувати будь-якій державі, яка не є членом Ради і яка не брала участі у розробці Конвенції, приєднатися до цієї Конвенції у рішенні, що приймається більшістю голосів, передбаченою у статті 20d Статуту Ради Європи, і одностайним голосуванням представників Сторін, які мають право засідати в Комітеті.

2. Стосовно будь-якої держави, що приєдналася до цієї Конвенції, Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати здачі на зберігання документа про приєднання Генеральному секретарю Ради Європи. Будь-яка держава, що приєдналася до цієї Конвенції, автоматично стає членом ГРЕКО, якщо вона на час приєднання ще не є таким членом, у день набрання цією Конвенцією чинності стосовно такої держави.

Стаття 17. Застереження

Жодні застереження стосовно будь-якого положення цієї Конвенції не дозволяються.

Стаття 18. Територіальне застосування

1. Будь-яка держава чи Європейське співтовариство під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься ця Конвенція.

2. Будь-яка Сторона може в будь-який інший час після цього заявою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію, визначену в цій заяві. Щодо такої території Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такої заяви Генеральним секретарем.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до двох попередніх пунктів, може стосовно будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря. Відкликання набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 19. Відношення до інших документів і угод

1. Ця Конвенція не зашкоджує правам та зобов'язанням, що впливають із міжнародних багатосторонніх документів, які стосуються спеціальних питань.

2. Сторони цієї Конвенції можуть укласти між собою двосторонні чи багатосторонні угоди з питань, що розглядаються у Конвенції, з метою доповнення чи посилення її положень або сприяння застосуванню принципів, закріплених у ній, чи без шкоди для цілей та принципів цієї Конвенції вони можуть дотримуватися певних правил з цього питання в рамках спеціальної системи, яка є обов'язковою на час відкриття цієї Конвенції для підписання.

3. Якщо дві чи більше Сторін вже уклали угоду чи договір стосовно якогось з питань, що розглядаються у цій Конвенції, або в інший спосіб встановили свої стосунки щодо цього питання, вони мають право застосовувати таку угоду чи такий договір або відповідним чином регулювати такі стосунки замість цієї Конвенції.

Стаття 20. Поправки

1. Поправки до цієї Конвенції можуть пропонуватися будь-якою Стороною, і вони надсилаються Генеральним секретарем Ради Європи державам-членам Ради Європи, державам, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці цієї Конвенції, Європейському співтовариству, а також будь-якій державі, яка приєдналася до Конвенції або якій було запропоновано приєднатися до неї відповідно положень статті 16.

2. Будь-яка поправка, що її запропонувала та чи інша Сторона, надсилається Європейському комітетові із правового співробітництва (ЄКПС), який подає Комітетові міністрів свій висновок щодо запропонованої поправки.

3. Комітет міністрів розглядає запропоновану поправку та висновок, поданий Європейським комітетом із правового співробітництва (ЄКПС), і після консультацій із Сторонами Конвенції, які не є членами Ради Європи, може прийняти таку поправку.

4. Текст будь-якої поправки, прийнятої Комітетом міністрів відповідно до пункту 3 цієї статті, надсилається Сторонам для прийняття.

5. Будь-яка поправка, прийнята відповідно до пункту 3 цієї статті, набирає чинності на тридцятий день від дати, на яку всі Сторони поінформували Генерального секретаря про її прийняття ними.

Стаття 21. Врегулювання спорів

1. Європейський комітет із правового співробітництва (ЄКПС) Ради Європи постійно інформується про тлумачення та застосування цієї Конвенції.

2. У разі виникнення між Сторонами спору щодо тлумачення чи застосування цієї Конвенції такі Сторони намагаються врегулювати спір шляхом переговорів або будь-яким іншим мирним шляхом на їхній вибір, включаючи подання спору на розгляд Європейського комітету із правового співробітництва (ЄКПС), арбітражного суду, рішення якого є обов'язковими для Сторін, або Міжнародного Суду за згодою відповідних Сторін.

Стаття 22. Денонсація

1. Будь-яка Сторона може в будь-який час денонсувати цю Конвенцію шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи.

2. Така денонсація набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 23. Повідомлення

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави-члени Ради, будь-які інші держави, які підписали цю Конвенцію, та Сторони Конвенції про:

- a) будь-яке підписання;
- b) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або будь-якого документа про прийняття, затвердження чи приєднання;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією відповідно до статей 15 та 16;
- d) будь-яку іншу дію, будь-яке повідомлення або сповіщення, які стосуються цієї Конвенції.

На посвідчення чого нижчепідписані належним чином на те уповноважені представники підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Страсбурзі четвертого дня листопада місяця 1999 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожній державі члену Ради Європи, державам, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці цієї Конвенції, Європейському співтовариству, а також будь-якій державі, якій було запропоновано приєднатися до Конвенції.

